

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО НЕПОДКУПНОСТИ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

Nr. 07/4317 din 06.08.2021

În atenția:

Biroului permanent al Parlamentului RM

Dnei Olesea Stamate, președinte al
Comisiei juridice, numiri și imunități a
Parlamentului RM

Ministerul Justiției

Spre informare:

Dnei Maia Sandu, Președinte al Republicii
Moldova

Oficiul Consiliului Europei la Chișinău

Ambasada Statelor Unite ale Americii
în Moldova

Delegația Uniunii Europene în Moldova

Oficiul Băncii Mondiale la Chișinău

Centrul de Resurse Juridice din Moldova

Stimați domni și doamne,

În contextul proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*, Legii nr. 133/2016 *privind declararea averii și intereselor personale, precum și a altor acte normative* (inițiativa legislativă a deputaților fracțiunii parlamentare PAS în Parlamentul RM, nr. OS - 1 din 04.08.2021), Autoritatea Națională de Integritate (în continuare Autoritatea) consideră de a reitiera și a face următoarele precizări care au tangență cu proiectul actului normativ vizat și anume:

1. Modificarea legislației în vederea perfecționării și fortificării mecanismului de control al averilor și intereselor, precum și a eficientizării activității Autorității Naționale de

Integritate, se impune în vederea implementării Memorandumului de Înțelegere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova, semnat la Chișinău la 21.07.2020 și ratificat la 10.09.2020, care prevede la pct. 3 din Anexa I un șir de condiționalități ce impun obligația de a eficientiza funcționarea Autorității Naționale de Integritate.

2. Proiectul de lege urma a fi elaborat în vederea realizării Obiectivului nr. I “Edificarea statului de drept: Reforma justiției, combaterea corupției și respectul pentru drepturile și libertățile fundamentale” cu acțiunea 1.24.1 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2020-2023, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 636/2019 (Monitorul Oficial nr. 378-379 din 13.12.2019) - „*Modificarea legislației în vederea perfecționării și fortificării mecanismului de control al averilor și intereselor, precum și a eficientizării activității Autorității Naționale de Integritate*”.

Același obiectiv, expus mai sus, s-a regăsit anterior și în pct. 1 din cap. B “Combaterea corupției” din Planul de acțiuni a Guvernului pentru anii 2019 – 2020, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 420/2019.

3. Totodată, prin *Strategia pentru asigurarea independenței și integrității în sectorul justiției pentru anii 2021-2024 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia*, aprobată de către Guvernul RM, sunt planificate acțiunile de modificare a legislației în vederea perfecționării și fortificării mecanismului de control al averilor și intereselor, precum și de eficientizare a activității Autorității (termen de realizare – anul 2021) (act normativ de referință: Hotărârea Guvernului RM nr. 789 din 28 octombrie 2020).

4. Anterior, prin scrisoarea Autorității nr. 07/1977 din 09.09.2019, adresată Ministerului Justiției, Autoritatea și-a formulat propunerile de modificare a unor acte legislative (Legea nr. 132 din 17.06.2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate* și Legea nr. 133 din 17.06.2016 *privind declararea averii și a intereselor personale*). Ulterior, propunerile de modificare au fost reiterate, cu ajustări și remise în adresa Ministerului Justiției prin scrisoarea Autorității nr. 07/5443 din 09.11.2020, cu anexarea propunerilor de modificare a următoarelor acte normative: Legea nr. 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*; Legea nr. 133/2016 *privind declararea averii și a intereselor personale*; Legea nr. 270/2018 *privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar*; Legea nr. 1543/1998 *cadastrului bunurilor imobile*; Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002; Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008; Hotărârea Parlamentului nr. 9/2018 *privind aprobarea structurii și a efectivului-limită ale Autorității Naționale de Integritate*.

Aceleași propuneri au fost reiterate constant și remise ulterior și în adresa Parlamentului Republicii Moldova și a Președinției Republicii Moldova. Suplimentar, propunerile Autorității au fost supuse expertizei de către Oficiul Băncii Mondiale la Chișinău (scrisoarea BM din 28 iulie 2020) și Centrul de Resurse Juridice din Moldova (scrisoarea CRJM nr. 18/20 din 03 martie 2020).

Recent, la 28.07.2021, deputații PAS au organizat o ședință de consultări publice cu referire la amendamentele la legislația privind funcționarea Autorității, la care, de rând cu reprezentanții Autorității au participat experți în domeniu și reprezentanți ai societății civile (<https://multimedia.parlament.md/deputatii-pas-vor-desfasura-consultari-publice-cu-referire-la-amendamentele-la-legea-privind-piata-produselor-petroliere-si-la-legislatia-vizand-functionarea-ani/>).

În cadrul ședinței publice, de către Autoritate și alți participanți (experți, reprezentanți ai societății civile), au fost semnalate și puse în discuție mai multe carențe (inclusiv unele de esență)

conținute în amendamentele puse în discuție. Finalmente, organizatorii consultărilor publice au solicitat prezentarea comentariilor în scris, în sensul ajustării și definitivării amendamentelor.

La 04.08.2021, pe pagina web oficială a Parlamentului, a fost deja publicat proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*, Legii nr. 133/2016 *privind declararea averii și intereselor personale, precum și a altor acte normative* (inițiativa legislativă a deputaților fracțiunii parlamentare PAS în Parlamentul RM, nr. OS - 1 din 04.08.2021), în care, însă, nu s-au regăsit ajustările necesare scoase în evidență în cadrul ședinței de consultări publice din 28.07.2021 (<http://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelelegislative/tabid/61/LegislativId/5561/language/ro-RO/Default.aspx>).

În contextul celor expuse, Autoritatea consideră necesar de a interveni și a puncta următoarele:

1. Operarea modificărilor în legislația specială a Autorității necesită a fi realizată cu respectarea tuturor procedurilor legale ce țin de procesul de legiferare și cu considerarea obligatorie a opiniilor (avizelor) solicitate și prezentate de către Autoritate și instituțiile publice vizate de proiectul de lege. Or, neimplicarea și desconsiderarea expertizei și experienței Autorității, instituție care a aplicat legislația ce o privește și care cunoaște din practică și la propriu carențele cu care s-a confruntat, este de neînțeles.

2. La fel, în procesul demarat, urmau a fi analizate și implementate Recomandările experților Consiliului Europei formulate în Documentul tehnic (06/2021): ANALIZA CADRULUI LEGISLATIV, PROCEDURILOR INTERNE, ORGANIZĂRII ȘI EFICACITĂȚII AUTORITĂȚII NAȚIONALE DE INTEGRITATE DIN REPUBLICA MOLDOVA (prezentat în cadrul evenimentului (masă rotundă) din 29.07.2021. (*Proiectul „Acțiune împotriva Corupției în Republica Moldova” finanțat de Biroul Internațional pentru Combaterea Drogurilor și Aplicarea Legii (INL) al Departamentului de Stat SUA, implementat de Consiliul Europei*). Suplimentar, la fel urmau a fi puse în discuție expertizele făcute de Oficiul Băncii Mondiale la Chișinău și Centrul de Resurse Juridice din Moldova.

3. Proiectul de lege promovat este unul mult prea important iar pentru a atinge scopul declarat și urmărit, de a fortifica veritabil capacitățile instituționale ale Autorității și a perfecționa mecanismul de control al averilor și intereselor, este necesar de a implica în proces toate părțile vizate și de a respecta cadrul legal ce ține de transparentizarea și promovarea proiectului.

La caz, reiterăm și recomandarea nr. 54 din Recomandările experților Consiliului Europei formulate în Documentul tehnic (06/2021):” *ANI ar trebui să fie consultată în toate procesele de modificare și completare a actelor legislative care reglementează mandatul și activitatea sa*”. Toto aici, experții au abordat și ultima inițiativă legislativă privind modificarea Legii nr. 132, a fost inițiativa din partea unor deputați din Parlament, atunci când Guvernul nu a reușit să vină cu unele opinii și să-și exprime poziția asupra acestei inițiative. A fost solicitat avizul Ministerului Justiției, dar acesta nu a reușit să își exprime poziția (Parlamentul a oferit foarte puțin timp disponibil). Respectiv, Parlamentul a adoptat modificările legislative în cauză fără avizul Guvernului sau al Ministerului Justiției. Reprezentanții Ministerului Justiției au explicat că inițiativa legislativă a fost înregistrată la 4 decembrie în Parlament și votată la 16 decembrie (în ambele lecturi). Ministerul Justiției a primit scrisoarea și modificările legislative propuse la 8 decembrie 2020. Ministerul Justiției a avut la dispoziție 10 zile pentru a examina inițiativa legislativă și pentru a prezenta avizul său Guvernului. La 16 decembrie 2020, amendamentele au fost deja votate de Parlament, însă ulterior au fost suspendate de Curtea Constituțională.

4. Subsecvent, reiterăm că Curtea Constituțională a RM urmează să se pronunțe pe marginea sesizării nr. 209a/2020 privind controlul constituționalității *a priori* a Legii nr. 244 din 16 decembrie 2020 *pentru modificarea unor acte normative*, acțiunea Legii nr. 244/2020 (proiectul nr. 495 din 4 decembrie 2020), fiind suspendată până la soluționarea în fond a cauzei (decizia CC nr. 149 din 21.12.2020). Or, prin Legea suspendată nr. 244/2020, aflată pe rolul Curții Constituționale, s-au operat modificări în aceleași acte legislative de referință, tangențiale ca conținut cu cele din Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (inițiativa legislativă a deputaților fracțiunii parlamentare PAS în Parlamentul RM, nr. OS - 1 din 04.08.2021), ceea ce ar putea însemna o suprapunere de norme în cazul în care Legea nr. 244/2020 va intra în vigoare.

Finalmente, în consecvența celor convenite la ședința publică din 28.07.2021, în care s-au discutat amendamentele la legislația privind funcționarea Autorității, Autoritatea prezintă, în anexă, Comentariile și propunerile ANI la amendamentele la legislația specială ANI și a cadrului normativ conex (inițiativa deputaților PAS). Accentuăm că, analiza autorității și concluziile formulate, s-au întemeiat, în mare parte, pe opiniile de specialitate, formulate în documente oficiale, ale experților Consiliului Europei, Băncii Mondiale și Centrului de Resurse Juridice din Moldova.

Autoritatea rămâne în speranța că propunerile și comentariile formulate în documentul anexat, vor fi analizate și considerate de către factorii de decizie, astfel încât inițiativa legislativă înregistrată în Parlamentul RM să nu se soldeze cu intrarea în vigoare a unor amendamente care în esență nu își vor atinge scopul urmărit (perfecționarea și fortificarea mecanismului de control al averilor și intereselor și eficientizarea activității Autorității) dar din contra vor îngreuna activitatea instituției.

Anexă:

Comentariile și propunerile ANI la amendamentele la legislația specială ANI și a cadrului normativ conex (inițiativa deputaților PAS, consultările publice din 28.07.2021, ora 14:00, „Sala Europa”, sediul Parlamentului RM), pe 63 file.

Cu respect,

președinte

Rodica ANTOCI